

Fragments

Herman Melville

Traducció de Sergi Cunill

FLÂNEUR.

1. Avui dia, els mariners són l'única classe d'homes que encara ho viuen tot com una aventura apassionant; i moltes coses que a ulls dels qui seuen a la vora del foc semblen estranyes i romàntiques per a ells són tan comunes com una jaqueta gastada als colzes. (*Typee: A Peep at Polynesian Life*, prefaci, febrer-abril de 1846.)

2. Malgrat tot, les nostres inclinacions perverses no sembla que se sotmetin a un alt grau de refinament; i si haguéssim de jutjar la civilització per alguns dels seus resultats, potser seria millor que el que anomenem la part bàrbara del món continués inalterada. (ibíd., cap. 3.)

3. «Ben mirat», em vaig dir, «tan insensible com és a mil desitjos, i allunyat de tràfecs fatigosos, que potser el salvatge no és l'home més feliç que hi ha?» (ibíd., cap. 4.)

4. Quan els habitants d'alguna illa ignota albiraren per primer cop la «gran canoa» dels europeus esberlant les aigües blaves en direcció a les seves costes, es precipiten en massa a la platja i s'hi estan amb els braços oberts, preparats per abraçar els forasters. Abraçada fatal! S'estrenyen al pit l'escurçó la fiblada del qual està destinada a enverinar totes les seves alegries; i el sentiment instintiu d'amor que porten dins aviat es converteix en el més amarg dels odis. (ibíd., cap. 4.)

5. En una societat primitiva, els plaers de la vida, si bé pocs i simples, s'escampen amb gran facilitat i són purs; però la Civilització, per cada avantatge que ofereix, es reserva cent vicis. (ibíd., cap. 17.)

6. L'habilitat demoníaca que demostrem en la invenció de tota mena de ginyos mortífers; la manera vindicativa amb què perpetrem les nostres guerres, i la misèria i desolació que en segueixen són suficients per considerar l'home blanc i civilitzat com l'animal més ferotge damunt la faç de la terra. (ibíd.)

7. Crec que el terme «salvatge» sovint es fa servir erròniament; i, de fet, quan considero els vicis, les crueltats i les monstruositats de tota mena que sorgeixen de la corrompuda atmosfera d'una civilització febril, m'inclino a pensar que, pel que fa a la relativa maldat de les parts implicades, quatre o cinc illencs de les Marqueses enviats als Estats Units com a missioners podrien ser tan útils com un mateix nombre d'americans despatxats a les illes amb el mateix propòsit. (ibíd.)

8. Per molt ignorant que sigui l'home, sempre sentirà que el seu esperit immortal anhela el futur desconegut. (ibíd., cap. 24.)

9. En molts països refinats hi regnen les disputes civils i les enemistats domèstiques, mentre que a l'estranger es lliuren les guerres més atroces. (ibíd., cap. 27.)

10. És curiós que com més ignorants i decadents són els homes, amb més menyspreu es miren els qui consideren inferiors. (*Omoo: A Narrative of Adventures in the South Seas*, cap. 6, 1847.)

11. Sent la guerra la maldat més gran que hi ha, tots els seus còmplices participen necessàriament del mateix caràcter. (ibíd., cap. 29.)

12. Acuseu un home d'una falta i veureu com tots els pecats venials que ha comès seran desenterats i exposats davant seu. (ibíd., cap. 79.)

13. Ja han passat els dies en què els mariners eren considerats com veritables tritons i l'oceà mateix com el teatre particular del romanticisme i del meravellós. (Ressenya d'*Etchings of a Whaling Cruise*, de J. Ross Browne, 6 de març de 1847.)

14. Curt i ruc com soc, he viscut més de vint-i-nou anys i, fins fa pocs dies, mai no havia conegut de prop el diví William. Ah!, hi ha sermons de la muntanya pertot, i és gairebé tan amable com Jesús. Trobo que aquests són els homes inspirats. M'imagino que ara mateix, al paradís, Shakespeare seu al costat de Gabriel, Rafael i Miquel. I si mai ha de tornar cap altre Messies, serà l'encarnació de Shakespeare. (Carta a Evert A. Duyckinck, 24 de febrer de 1849.)

15. Adoro tots els homes que bussegen. Qual-sevol peix pot nedar a prop de la superfície, però només una gran balena es pot submergir cinc mil·lès o més; i si no arriba al fons, ni amb tot el plom de Galena no n'hi haurà prou per bastir l'escandall que ho pugui fer. (Carta a Evert A. Duyckinck, 3 de març de 1849.)

16. Realment, qui pot recordar quan no existia?
A tots ens sembla que som coetanis de la creació.
Per això és tan difícil morir abans que el món s'acabi. (*Mardi: and a Voyage Thither*, març-abril de 1849.)

17. La millor escola per estudiar la naturalesa humana és un vaixell. (ibíd.)

18. Perdre la vida amb l'espasa a la mà, la farroneria als llavis, i recobert d'una panòplia de cap a peus no té gaire mèrit. I és que fins i tot l'aligàtor mor sota la seva malla, i el peix espasa no es rendeix mai. Expirar al propi llit, amb la mirada serena, transcendeix la mort d'Epaminondes. (ibíd., cap. 9.)

19. Fins i tot la Fúria més feroç té un costat afaible. (ibíd., cap. 13.)

20. L'odi és una cosa ingrata. Per tant, més val que odiem només l'odi i, un cop donem via lliure a l'amor, ens enamorem d'un unicorn. Ah, com més senzill, millor; i per odiar, ens hi hem d'esforçar. L'amor és una delícia; però l'odi, un turment. I els qui odien s'infligeixen l'aixafapolzes, la bota malaia i tot d'inquisicions espanyoles. En sis paraules —que ja podrien ser un sol diftong—: el qui odia és un imbècil. (ibíd.)

21. No: la felicitat rarament sembla felicitat, tret que l'observem des de la penúria. S'ha de sortir d'un paisatge florit per contemplar-lo. (ibíd., cap. 69.)

22. Des del seu estat de crisàlide, el cuc de seda no fa més que convertir-se en una papallona nocturna que expira molt ràpidament. La seva existència més llarga és com a cuc. Buscar en la natura una garantia sòlida de les nostres aspiracions és vanitat, pura vanitat, Yoomy. En totes les seves províncies, la natura sembla que prometi la immortalitat a la vida, però la destrucció als éssers. (ibíd.)

23. És més probable que et sobrevalorin quan ets viu que no pas que t'infravalorin quan ets mort. I per assegurar la fama, t'has de morir. (ibíd.)

24. No hi ha cap passatemps que sigui temps perdut. (ibíd., cap. 70.)

25. La veritat és en les coses i no en les paraules: la veritat no té veu. (ibíd., cap. 93.)

26. Tots els homes estan posseïts per dimonis, però com que aquests dimonis són enviats dins els homes i s'hi queden com a càstig addicional, no com si defensessin una fortalesa, sinó com si estiguessin retinguts en una presó, potser seria més just dir que són els dimonis els qui estan posseïts pels homes, i no a l'inrevés. (ibíd., cap. 104.)

27. Les ombres de les coses són més grans que les coses mateixes, i com més exagerada és l'ombra, més difereix de la substància. (ibíd., cap. 117.)

28. La meva memòria és una vida anterior al naixement; la meva memòria, la meva llibreria del Vaticà, situada en cambres amb perspectives infinites, on els rajos de llum crepusculars s'entrecreuen a través de miradors medievals. (ibíd., cap. 119.)

29. Som com ocells amb les ales retallades que, en un bosc infinit i insondable, no fan més que saltar d'una branca a l'altra del mateix arbre llastimós. (ibíd., cap. 137.)

30. Som poetes, Yoomy, perquè existim més enllà de nosaltres mateixos; vivim en grutes, palmeres i rierols; cavalquem el mar i el cel; els poetes són omnipresents. (ibíd.)

31. Algunes victòries reverteixen sobre els vençuts. (ibíd., cap. 161.)

32. La civilització no sempre ha estat germana de la igualtat. La llibertat va néixer entre les aguile-res salvatges de les muntanyes; i les tribus bàrbares s'han refugiat sota les seves ales, mentre que la gent il·lustrada de la planúria ha niat amb plomatges diferents. (ibíd.)

33. Com a tals, les monarquies no són totalment dolentes. Per a moltes nacions, són millors que les repúbliques; i en moltes sempre hi perduraran. És millor per a tots que la pau regni amb un ceptre i no que els tribuns brandin els sabres. És millor ser el súbdit d'un rei honest i just que un home lliure a França, amb la destrat del botxí a cada cantonada. (ibíd.)

34. Els noms no fan distincions; alguns dèspotes regnen sense brandar ceptres. (ibíd.)

35. La vostra nació no gaudia de poca independència abans que la vostra Declaració la proclamés. Els vostres antics pelegrins van engendrar la vostra llibertat; i els vostres boscos salvatges van vetllar el nadó. L'Estat que avui és fet d'esclaus demà no podrà ser lliure, encara que l'absència de lleis els transformi en uns salvatges. La llibertat és el nom d'una cosa que no és llibertat; aquesta lliçó no s'aprèn ni en una hora ni en una era. Hi ha tribus que no l'aprendran mai. (ibíd.)

36. La llibertat és més social que política. I la vertadera felicitat que comporta no es pot compartir. Correspon a cadascú obtenir-la i conservar-la. No es tracta de qui governa l'Estat, sinó de qui em governa a mi. Val més estar segur sota un rei que exposat a la violència de vint milions de monarques, encara que siguem un d'ells. (ibíd.)

37. Els qui estudien la història s'horroritzen de les massacres d'antany, però avui dia també s'assassinen homes en els carnatges. Si es pogués revertir el temps, i el futur canviés el lloc amb el passat, el passat clamaria contra nosaltres, i el futur també ho faria, amb tanta vehemència com nosaltres contra les èpoques passades. Totes les èpoques són filles del temps i es diuen de tot les unes a les altres. (ibíd.)

38. Allà on el cor és fred, el cap és obtús. (ibíd., cap. 162.)

39. Les llàgrimes no són espases, i els errors semblen gairebé tan naturals com els encerts. De vegades, al bondadós li costa més suprimir un mal que als altres perpetuar-lo. La humanitat clama contra aquesta atrocitat: ningú no en coneix cap remei prudent. (ibíd.)

40. Els cecs diuen que el Sol és cec. (ibíd.)

41. La venjança més pàllida és un fantasma real; i els regicidis només engendren esclaus. El que s'ha destruït són els ceptres i no els trons. (ibíd., cap. 164.)

42. Els desitjos ardents creen el seu propi futur espectral i es pensen que és present. Què hi fa si, després de tots aquests tràngols espantosos, el veredicté és que no hem arribat al port daurat? I és que en una missió intrèpida, val més enfonsar-se en abismes sense fi que surar en aigües somes i vulgars; i, si he de naufragar, concediu-me, oh déus, un naufragi absolut. (ibíd., cap. 169.)

43. El món gira al voltant d'un *Jo*, i, nosaltres, al voltant de nosaltres mateixos, i és que som els nostres propis mons: tots els altres homes ens semblen estrangers provinents de climes remots i aliens, vestits amb pells. Així doncs, siguin el que siguin, mostrem els nostres mons en comptes d'amagar-nos dels homes. (ibíd., cap. 170.)

44. El simple fet de viure ja és una vocació ben noble. (ibíd., cap. 175.)

45. L'eternitat que ha de venir no és més que una prolongació del present: i el començament pot ser més meravellós que el final. (ibíd.)

46. Morim d'un excés de vida. (ibíd., cap. 180.)

47. El geni és ple de deixalles, però fa tot el que pot per guardar-se-les per a si mateix i, regalant el seu mineral, en reté la terra; d'aquí la saviesa tan freqüent de les seves obres i la bogeria de la seva vida. (ibíd.)

48. La mort no és morir; l'única mort és tenir por de morir. (ibíd., cap. 185.)

49. Tots els autors ambiciosos haurien de tenir fantasmes capaços de tornar a visitar el món per flairar els vapors de l'adulació que comença a elevar-se quan el sagristà llança la darrera palada sobre seu. Tan bon punt baixa el cos, alça el vol el nom. (Carta a Evert A. Duyckinck, 5 d'abril de 1849.)

50. Qui mai no hagi viscut momentàniament què és la bogeria, té ben poc cervell. (ibíd.)

51. Tant de bo que un home pogués fer alguna cosa i aleshores dir «he acabat», no únicament aquesta sola cosa, sinó també totes les altres, que ho hagi donat tot i no ho pugui superar. Però vivim i tirem endavant i, per molt que avancem deu milles una cama, no hi ha cap motiu perquè l'altra es quedi enrere, no, aquesta ha de tornar a superar la primera, i així anem fent fins que ens enrampem i morim. (ibíd.)

52. No hi ha pitjor misantrop que un nen decebut. (*Redburn: His First Voyage*, cap. 2, 18 d'abril de 1849.)

53. Sembla que la gent té molta estima per als noms, ja que si sabem un gran nombre de noms fa l'efecte que sabem una pila de coses; però no em sorprendria que al món hi haguessin molts més noms que coses. (ibíd., cap. 13.)

54. Quan contemplem la manera com Amèrica s'ha constituït, hi ha alguna cosa que, en un pit noble, hauria d'extingir per sempre els prejudicis de tota aversió nacional. Fundada per gent de totes les nacions, totes les nacions la poden reclamar com a seva. No es pot vessar una gota de sang americana sense vessar la sang del món sencer. (ibíd., cap. 33.)

55. És millor salvar un pecador d'un vici evident que l'està destruint que adoctrinar deu mil sants. (ibíd., cap. 35.)

56. Envoltats com estem per les necessitats i les afliccions dels nostres semblants, i tanmateix inclinats a seguir els nostres propis plaers sense tenir en compte els seus sofriments, ¿oi que som com els qui vetllen un cadàver i fan gresca a la casa del mort? (ibíd., cap. 37.)

57. Som criatures curioses, com tothom sap; i tots tenim períodes en la vida en què ens comportem d'una manera tan poc habitual en nosaltres i tan contradictòria amb el nostre tarannà que només Aquell que ens va crear ho pot interpretar. (ibíd., cap. 50.)

58. Les dones són com els credos: si no en pots dir res de bo, calla. (ibíd., cap. 51.)

59. Sempre que descobrim que algú no ens agrada, hauríem de sospitar una mica de nosaltres mateixos. (ibíd.)

60. Hi ha molta gent que no pot estar acompanyada sense revelar alguns dels seus secrets, i és que tots anhelem simpatia, més que no pas amor; i estar intel·lectualment sol és una cosa tolerable només per al geni, el tresor i la inspiració del qual és la solitud. (ibíd., cap. 56.)

61. El moment de sofrança és un moment de joia quan la sofrança s'ha acabat; i el record silenciós d'adversitats passades és més dolç que la presència del plaer. (ibíd., cap. 60.)

62. Pel que fa a mi, i mentre sigui independent de la meua butxaca, el meu desig més gran és escriure la mena de llibres que anomenen «fracassos». (Carta a Lemuel Shaw, 6 d'octubre de 1849.)

63. Oh, convencionalisme, mira que n'ets, de babau! (*Journal of a Visit to London and the Continent*, 23 de novembre de 1849.)